

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 25/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi öljyjättemaksusta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi öljyjättemaksusta annetun lain muuttamisesta (HE 121/2006 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ympäristövaliokunta on antanut asiasta lausunnon (YmVL 34/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- finanssineuvos Gustav Teir, valtiovarainministeriö
- yli-insinööri Hannu Laaksonen, ympäristöministeriö
- energiainsinööri Antti Saastamoinen, Tullihallitus
- tekninen johtaja Matti Vattulainen, Ekokem Oy Ab
- veroasiantuntija Mika Jokinen, Elinkeinoelämän keskusliitto
- ympäristölakimies Leena Eränkö, Suomen Kuntaliitto
- varatoimitusjohtaja Pekka Huttula, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry.

Oy Pinifer Ltd on antanut asiassa kirjallisen lausuntonsa.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi öljyjättemaksusta annettua lakia siten, että maksun alaisen tuotteiden määrittelyssä viitattaisiin vuoden 2002 alusta voimaan tulleeseen Euroopan yhteisöjen yhdistettyyn nimikkeistöön. Samalla öljyjättemaksun määrä ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 4,2 sentistä 5,75 senttiin kilolta. Lisäksi öljyjättemaksuina kertyviä avustuksia ei enää myönnettäisi ongelmajätteiden alueellisten

vastaanottoaikkujen perustamiseen eikä valtakunnallisen ongelmajätelaitoksen kehittämiseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Öljyjätömaksun korotus

Valiokunta pitää ehdotettua öljyjätömaksun korotusta nykyisestä 4,2 sentistä kilolta 5,75 senttiin kilolta perusteltuna. Sillä pystytään kattamaan öljyjätöhuollosta sekä muusta ongelmajätöhuollosta aiheutuva vastainen rahoitustarve, noin 4,6 miljoonaa euroa vuodessa.

Kun öljyjätömaksuja kertyy nykyisin noin 3,3 miljoonaa euroa, on vuosittaisen lisärahoituksen tarve hieman yli miljoona euroa. Ehdotettu korotus vastaa tätä lisäystä oletuksien, että maksun perusteena olevien voiteluöljyjen ja voiteluvalmisteiden vuosittainen määrä säilyy nykyisellään, kuten on arvioitu, eli on noin 80 000 tonnia vuodessa.

Ympäristövaliokunta on pitänyt niin ikään korotusta tarpeellisenä, jotta määrärahaa voidaan käyttää myös jatkossa öljyn saastuttamien maa-alueiden kunnostukseen.

Öljyjätömaksun piiriin kuuluvat tuotteet

Valtiovarainvaliokunnalla ei ole huomautettavaa esitykseen siltä osin kuin se koskee öljyjätömaksun piiriin kuuluvien tuotteiden nimikkeistön ajantasaistamista yhteisön ns. CN-nimikkeistöä vastaavaksi. Ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen.

Valiokunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että öljyjätömaksu koskee kaikkia 2 §:ssä mainittuihin tullitariffinimikkeisiin kuuluvia voiteluöljyjä ja voiteluvalmisteita. Sen piiriin kuuluvat siten myös kasviöljypohjaiset tuotteet, vaikkei niiden käyttö rasita ympäristöä samalla tavoin kuin fossiilisten valmisteiden.

Samanlaista verokohtelua on perusteltu riittävän yksinkertaisella ja helposti sovellettavalla sääntelyllä. Valtiovarainministeriö ei ole pitänyt tarkoituksenmukaisena monimutkaistaa nykyistä lakia esimerkiksi porrastamalla maksu öljyjen laadun, käyttötarkoituksen, käyttöajankohdan tai muun vastaavan seikan perusteella.

Valiokunta pitää sääntelyn selkeyttä ja soveltamisen ongelmattomuutta sinänsä hyvänä tavoitteena, erityisesti kun on kysymys suppeasta erityislaista. Öljyjätömaksulaki on kuitenkin korostetusti ympäristöperusteinen verolaki, ja sen eräänä lähtökohtana on ns. aiheuttaja maksaa -periaate. Laissa olisi siten johdonmukaista ottaa huomioon myös eri tuotteiden erilainen ympäristökuormitus.

Valiokunta pitää näistä syistä tärkeänä sen selvittämistä, miten lakia voitaisiin kehittää edelleen ympäristöohjaavaan suuntaan ja miten biopohjaisten valmisteiden käyttöä voitaisiin edistää myös verotuksen keinoin.

Öljyjätömaksusta kertyvien varojen käyttö

Valiokunnalla ei ole sisällöllistä huomautettavaa ehdotuksiin, jotka koskevat varojen käyttöä sääntelevää 7 §:ää. Esitykseen sisältyy kuitenkin eräiltä osin vanhaan lakiin perustuvia muuttoluja, joita valiokunnan mielestä on aihetta korjata.

Ympäristövaliokunta on myös osaltaan esittänyt, että esityksen 7 §:n ensimmäinen virke täsmennettäisiin siten, että siinä käytetty öljyjätöhuollon käsite kuvataan voimassa olevan lain tapaan.

Öljyjätömaksusta kertyvät varat käytetään voimassa olevan lain mukaan muun ohella öljyjätteistä sekä niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuviin menoihin. Hallituksen esityksessä on tämä käyttötarkoitus kuvattu yleisesti termillä öljyjätöhuolto ilman, että käsitettä olisi määritelty erikseen. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan ollut muuttaa lainkohdan sisältöä.

Jotta sanamuodosta ei aiheutuisi tarpeetonta epäselvyyttä, valiokunta esittää 7 §:n muuttamista niin, että öljyjätömaksusta kertyvät varat käytettäisiin öljyjätteiden keräilystä, kuljetuksesta ja varastoinnista aiheutuviin menoihin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Säännöksessä on todettu lisäksi nykyiseen tapaan, että osa kertyvistä varoista voidaan siirtää valtion talousarviossa öljysuojarahastoon.

Sieltä maksettavien varojen käyttökohteina on mainittu muun ohessa maa-alueilla tapahtuvista öljyvahingoista ja niiden torjunnasta aiheutuvat kustannukset. Tämä viittaus vastaa kuitenkin lain vanhaa muotoilua ja voi aiheuttaa tarpeetonta epäselvyyttä. Valiokunta ehdottaa sen vuoksi, että viittaus poistetaan säännöksestä. Käyttökohteita olisivat siten vastakin öljyn pilaaman maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta aiheutuvat kustannukset.

Korotuksen soveltamisaika

Öljyjättemaksun korotus on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden alusta pysyvänä.

Valiokunta ei pidä aiheellisena korotuksen voimassaoloajan rajoittamista asiantuntijakuulemisessa ehdotetuin tavoin määräajaksi, kuten vuoden 2010 loppuun. Vastaisen tuoton tarvetta on ensinnäkin vaikea ennakoida ensi vuosikymmenelle. Lisäksi muutostarve voidaan arvioida joka tapauksessa erikseen, jos siihen ilmenee aihetta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

öljyjättemaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljyjättemaksusta 5 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (894/1986) 2 §:n 1 momentti, 4 § ja 7 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti laissa 1475/1994, 4 § laissa 924/2001 ja 7 §:n 1 momentti laissa 846/1996, seuraavasti:

2 ja 4 §
(Kuten HE)

7 §

Öljyjättemaksusta kertyvät varat käytetään *öljyjätteiden keräilystä, kuljetuksesta ja varastoinnista* aiheutuviin menoihin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Osa kertyvistä varoista voidaan valtion talousarviossa siirtää

öljysuojarahastosta annetussa laissa (1406/2004) tarkoitetun öljysuojarahaston käyttöön öljyn pilaaman maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta (*poist.*) aiheutuvien kustannusten korvaamista varten.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

VaVM 25/2006 vp — HE 121/2006 vp

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Koski /kesk	Matti Saarinen /sd
jäs.	Christina Gestrin /r	Anni Sinnemäki /vihr
	Kyösti Karjula /kesk	Irja Tulonen /kok
	Jari Koskinen /kok	Kari Uotila /vas
	Pekka Kuosmanen /kok	Jukka Vihriälä /kesk
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk	vjäs. Arto Bryggare /sd
	Mika Lintilä /kesk (osittain)	Reijo Kallio /sd
	Pekka Nousiainen /kesk	Mikko Kuoppa /vas
	Tuija Nurmi /kok	Maija Perho /kok
	Virpa Puisto /sd (osittain)	Aulis Ranta-Muotio /kesk (osittain).
	Markku Rossi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.